

КОЛЕКТИВНА ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ

Нестеренко Л. В.

КЗСОР «Сумський обласний академічний ліцей імені Дмитра Євдокимова»
Суми, Україна

Анотація. Тема дослідження пов'язана із проблематикою соціального здоров'я підлітків в умовах дистанційного навчання. У статті описано організацію вихователем колективної творчої діяльності, як одного із підходів до соціалізації підлітків у власній педагогічній практиці. Матеріал має значення у вивченні практик сучасних педагогів та при плануванні заходів у школі.

Ключові слова: соціальне здоров'я , підлітки, дистанційне, творча діяльність.

Nesterenko L.V. COLLECTIVE CREATIVE ACTIVITY AS A MEANS OF FORMING THE SOCIAL HEALTH OF ADOLESCENTS IN THE CONDITIONS OF DISTANCE EDUCATION

Summary. The topic of the research is related with the problems of social health of teenagers in the conditions of distance learning. The article describes the organization of collective creative activity by the educator as one of the approaches to the socialization of teenagers in the own pedagogical practice. The material is important in learning the practices of modern teachers and in planning activities at school.

Key words: social health, teenagers, distance, creative activity.

Вступ. Під час дистанційного навчання в умовах війни вихователь ліцею при організації виховної роботи виходить із розуміння того, що на даний час особливої гостроти набуває питання збереження соціального здоров'я підлітків. Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила про створення комісії із соціальних зв'язків, яка займатиметься проблемою самотності як "серйозної загрози здоров'ю людини". У Всесвітній організації охорони здоров'я зазначають, що соціальна ізоляція (недостатній рівень соціальних зв'язків з оточенням) та самотність (почуття відсутності зв'язків з іншими людьми, що спричиняє страждання) – поширені явища. [1]

Мета дослідження – розглянути питання збереження соціального здоров'я підлітків в умовах дистанційного навчання через організацію колективної творчої діяльності.

Результати дослідження. Ознайомлення з педагогічною літературою, з матеріалами вебінарів, конференцій дає основу для розуміння проблематики соціального здоров'я підлітків в умовах сьогодення. Питання щодо змісту поняття "соціальне здоров'я" та його структури і показників залишаються дискусійними. Вітчизняна вчена С. Свириденко визначає соціальне здоров'я як функціонування особистості в ролі повноправного члена суспільства, її безконфліктну взаємодію з навколишнім світом, доброзичливі взаємини у колективі однолітків, у сім'ї, суспільстві.[2] Термін "соціальне здоров'я підлітка" науковець Бабич В. І. трактує як готовність підлітка до повної реалізації себе у суспільстві, спроможність до взаємодії з мікро-, мезо- та макросередовищем, сформованість у нього соціальної і правової відповідальності, а також спрямованість на розкриття власного потенціалу в усіх сферах соціального середовища.[2] Ми можемо скористатися критерієм гармонізації показників соціально-психологічної адаптованості, соціальної спрямованості і самоактуалізації особистості, запропонованим А. Бойковою. [3]

Розглянемо колективну творчу діяльність, як дієвого, на наш погляд, засобу формування соціального здоров'я підлітків. Метод колективної творчої справи в педагогічній практиці застосовується давно, але як це може допомогти зараз дітям, які навчаються дистанційно? Одним із важливих факторів, що в закладі завжди не було проблеми зі правопорушеннями підлітків – це саме зайнятість здобувачів освіти цікавою для них позаурочною діяльністю. На початку навчального року дев'ятикласники, які четвертий рік знаходяться на дистанційному навчанні, демонстрували проблеми в налагодженні спілкування з однолітками, не говорячи вже про взаємодію, яка могла б привести до певного результату. Однак, активу класу вдалося налагодити позитивне спілкування підлітків у створеній групі Viber . Це дало можливість розширити можливості групи в соціальній мережі саме у організації участі здобувачів освіти у різноманітних акціях, флешмобах, онлайн-марафонах, онлайн-конкурсах та заходах різного спрямування. Завдання вихователя при цьому послідовно здійснити педагогічне керівництво, пов'язати виховання з життям, створити атмосферу невимушеності, поглибити взаємовідносини, спілкування підлітків, становлення і розвиток їх найкращих людських якостей.

Проект «Історія мого міста (села) в історії моєї країни», над яким працюють здобувачі освіти класу, не потребує широкої взаємодії між однокласниками під час підготовки, але презентація індивідуальних досліджень, яка проходить за допомогою сервісу відеоконференцій Google Meet, допомагає показати кожному свої можливості, продемонструвати здібності до пошуково-дослідницької діяльності, навчитися презентувати результати своєї роботи.

Проект «Магія творчості» дозволяє дітям розкритися більше перед однолітками, поділитися тим, що подобається, захоплює. Вони мають змогу розповісти про свою особисту творчу діяльність, презентувати свої досягнення. Для когось магія виявилась у вокальному співі, для інших – у музиці, театральному, хореографічному мистецтві, журналістиці. Діти створюють презентації, використовують відео та вчаться обговорювати, ділитися враженнями, емоціями, запитувати та відповідати на запитання однокласників. Слід сказати, що такі види діяльності допомагають дітям триматися в позитивному психологічному стані, легше переносити стресові ситуації сьогодення, обумовлені війною.

Організацію підготовки до екологічного форуму «Світова екологічна криза. Екологічні проблеми рідного краю» вихователь спрямовує як колективну творчу справу при максимальній самостійності класу як творчої групи. Разом з дітьми попередньо обговорюється, які екологічні проблеми світу та рідного краю потрібно дослідити, як зосередитися на головному. Кожен учень досліджує один окремий аспект світової екологічної кризи, всі дослідження відображаються на слайдах Google Презентації. Дівчата, які вже проявили себе як відповідальні організатори, стають модераторами заходу, спілкуються з дітьми з приводу поставленого завдання в окремо створеній групі Вайбер, організують самостійний розподіл проблем для висвітлення. Вони слідкують, щоб не було повторів викладення матеріалу, щоб усі основні аспекти досліджуваної проблеми були розкриті на Google Презентації, допомагають та координують роботу однокласників. Таке творче спілкування дає можливість розширити рамки тематичного спілкування до особистісного, залучити до взаємодії та конструктивної комунікації і тих підлітків, яким важко це дається, які з різних причин відсторонюються. Дана форма роботи розвиває навички самоорганізації підлітків, формує відповідальність за доручену справу, підвищує їх активність. Екологічний форум, який проходить за допомогою сервісу відеоконференцій Google Meet, з використанням Google Презентації онлайн, підготовка до нього саме в такому форматі розвиває творчі здібності дітей,

налагоджує комунікацію, створює позитивну психологічну атмосферу в колективі, сприяє соціалізації підлітків.

Підготовка до кінофестивалю короткометражних фільмів на екологічну тему, що проводиться в рамках закладу, проходить в формі колективної творчої справи, організовувати яку потрібно враховуючи те, що більшість здобувачів освіти знаходиться на дистанційному навчанні. Налагодити взаємодію між одно-класниками педагогу допомагає самоврядування класу. Відчувши успіх в організації попередніх колективних творчих справ під керівництвом педагога, актив класу самостійно проводить в соціальних мережах, в телефонному режимі дискусію щодо теми майбутнього короткого фільму, його змісту, використання інформаційно-комунікаційних технологій, обговорюють ідеї, форми втілення задуму. Діти самостійно розподіляють завдання для кожного члена класного колективу, умовні ролі «режисера», «постановника», «оператора», «програміста», «фотографа». Результати колективної діяльності обговорюються з вихователем, коректуються та допрацьовуються. Завдяки таким формам виховної роботи розширюється діапазон спілкування між дітьми, формується соціальна компетентність, однокласники вчаться в процесі колективної діяльності турбуватися один за одного, допомагати, консультивати, радіти успіхам друзів та спільному успіху. Діти відчують задоволення від залучення до важливої для колективу справи і намагаються проявити себе. Особливості колективної діяльності сприяють формуванню у підлітків доброзичливості, чуйності по відношенню до однокласників.

Висновки: Практика педагогічної діяльності вихователя ліцею в умовах дистанційного навчання та триваючої зараз війни пропонує свої підходи до вирішення завдань формування соціального здоров'я особистості, зокрема використання можливостей колективної творчої діяльності, методу колективних творчих справ, залучення підлітків до проєктної діяльності та різних видів інтерактивних позаурочних заходів, налагодження ефективної роботи самоврядування, позитивної конструктивної комунікації, використовуючи всі можливі засоби.

Список літератури:

1. ВООЗ назвала самотність серйозною загрозою здоров'ю. Центр громадського здоров'я МОЗ України URL:<https://phc.org.ua/news/vooz-nazvala-samotnist-seryoznoyu-zagrozoju-zdorovyu>
2. Бабич В. І. Зміст і структура поняття "соціальне здоров'я підлітка. URL:https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/16/statti/babich.htm
3. Нечипорук Л. Ціннісні орієнтири соціального здоров'я особистості в контексті ноосферної освіти. «Освіта регіону»: Український науковий журнал університету «Україна» Всеукраїнської асоціації політичних наук. 2011. №3. 335. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/581>